

Autisták Országos Szövetsége

1053 Budapest, Fejér Gy. u. 10.

Tel.: 06-1-354 1073

E-mail: info@esoember.hu

Web: www.esoember.hu

Az Autisták Országos Szövetségének véleménye a nemzeti köznevelésről szóló törvény tervezetéhez

SNI gyermekek nevelése, oktatása

Annak érdekében, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek biztosabban hozzájussanak a sérülésüknek megfelelő ellátáshoz javasoljuk a tervezet 15.§-ának pontosítását az alábbiak szerint:

*15.§ (6) A sajátos nevelési igényű gyermeket, tanulót **ellátó nevelési oktatási intézménynek rendelkeznie kell azokkal a személyi és tárgyi feltételekkel, melyek a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló habilitációs, rehabilitációs sérülésspecifikus ellátásához szükségesek neveléséhez és oktatásához az alábbi feltételek szükségesek:***

- a) a gyermek, tanuló külön neveléséhez és oktatásához a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, konduktor foglalkoztatása, a neveléshez és oktatáshoz szükséges speciális tanterv, tankönyv és egyéb segédlet, **egyéb segédeszköz, speciális környezet***
- b) egyéni előrehaladású képzéshez, integrált óvodai neveléshez, iskolai nevelés-oktatáshoz, fejlesztő felkészítéshez, az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szakirányú végzettségű gyógypedagógus, a foglalkozásokhoz speciális tanterv, tankönyv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök,*
- c) a szakértői bizottság által meghatározott fejlesztő feladatok.*

A jogszabálytervezetben nem szerepel a jelenleg hatályos törvény 30.§ (9) bekezdésének alábbi tartalma:

„ A sajátos nevelési igényű tanulót, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulót – jogszabályban meghatározott munkamegosztás szerint – a szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján – a gyakorlati képzés kivételével – az igazgató mentesíti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól. Ha a tanulót egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből mentesítik az értékelés és minősítés alól, az iskola – az e törvény 52. §-ának (7) bekezdésében, valamint (11) bekezdésének c) pontjában meghatározott időkeret terhére – egyéni foglalkozást szervez részére. Az egyéni foglalkozás keretében – egyéni fejlesztési terv alapján – segíti a tanuló felzárkóztatását a többiekhez. Az érettségi vizsgán az érintett tantárgyak helyett a tanuló – a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint – másik tantárgyat választhat. A tanuló részére a felvételi vizsgán, az osztályozó vizsgán, a modulzáró vizsgán, a szintvizsgán, a különbözeti vizsgán, a javítóvizsgán, az érettségi vizsgán, a szakmai vizsgán biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszköz (írógép, számítógép stb.) alkalmazását, szükség esetén az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását.”

Autisták Országos Szövetsége

1053 Budapest, Fejér Gy. u. 10.

Tel.: 06-1-354 1073

E-mail: info@esoember.hu

Web: www.esoember.hu

A tervezet 27.§ (7) bekezdésében található időkeret átcsoportosítási szabályozás számunkra nem egyértelmű. Reméljük, hogy az időkeret tanulók közötti átcsoportosítási lehetőségére hivatkozva nem vehető el egy gyermektől egyéni foglalkozásainak óraszámát másik gyermek javára.

„A beilleszkedési, tanulási nehézség, magatartási rendellenesség vagy a sajátos nevelési igény miatt a szakértői bizottság véleménye alapján, vagy súlyos betegség miatt magántanulónak tanulmányokat folytatók egyéni foglalkozás keretében történő felkészítésére az iskolának tanulónaként az osztályok heti időkeretén felül átlag heti tíz óra áll a rendelkezésre. Az időkeret az egyes hetek és tanulók között átcsoportosítható.”

Szakiskola

A készségfejlesztő speciális szakiskolákat mind a jogszabálytervezet, mind az 1993. évi LXXIX. törvény középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára ellátást nyújtó intézményként definiálja. A mindennapi gyakorlatban ezek az intézmények vállalják autizmussal élő tanulók ellátását is. Ahhoz, hogy az ezen intézményekben megjelenő autizmussal élő tanulók részesülhessenek a sérülésüknek megfelelő ellátásban kiemelten fontosnak tartjuk a jogszabály alábbi módosítását:

13.§ (3) A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelés-oktatása céljából a szakiskola
a) speciális szakiskolaként működhet, ha a többi tanulóval fogyatékosága miatt együtt haladásra képteleneket készíti fel szakmai vizsgára, vagy nyújt részükre munkába álláshoz és életkezdéshez szükséges ismereteket; az évfolyamok száma a speciális kerettanterv szerint meghatározott,
b) készségfejlesztő speciális szakiskolaként működik, ha a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók, vagy az autonómia tesztek alapján középsúlyos autista tanulók részére biztosítja sérülésspecifikusan az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását; az évfolyamok száma a speciális kerettanterv szerint meghatározott.

Szülői jogok

A tervezet 47.§ (2) bekezdése a sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő szülő szabad intézményválasztási jogát a gyógypedagógiai intézményekre korlátozza. Javaslat:

„A sajátos nevelési igényű tanuló számára megfelelő ellátást nyújtó gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményt a szülő választja ki az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján.”

A jogszabálytervezetben a szülők jogai között a jelenleg hatályban lévő törvény 13.§ 5. és 6. bekezdésével ellentétben nem szerepel sem a közérdekű igényérvényesítés joga, sem az SNI gyermek oktatásához-neveléséhez szükséges feltételek megteremtése iránti kérelem lehetőségének joga. Kérjük ezen szülői jogok tervezetbe történő átemelését:

Autisták Országos Szövetsége

1053 Budapest, Fejér Gy. u. 10.

Tel.: 06-1-354 1073

E-mail: info@esoember.hu

Web: www.esoember.hu

„A sajátos nevelési igényű gyermek lakóhelyén, ennek hiányában tartózkodási helyén a ~~polgármester~~ fenntartó segítségét kérheti ahhoz, hogy gyermeke óvodai neveléséhez, iskolai neveléséhez-oktatásához szükséges feltételeket a településen megteremtse.

A szülőt megilleti a közérdekű igényérvényesítés joga. A közérdekű igényérvényesítés joga alapján a szülő – a közérdekű kérelmekkel, panaszokkal és bejelentésekkel kapcsolatos eljárásokra vonatkozó rendelkezések szerint – eljárást indíthat, vizsgálatot kezdeményezhet az intézmény vezetőjénél, az intézmény fenntartójánál, a jegyzőnél, a főjegyzőnél, a közoktatási feladatkörében eljáró oktatási hivatalnál vagy más hatóságnál minden olyan esetben, amikor konkrétan nem határozhatók meg a jogaiban sértett személyek, illetve a veszélyeztetett személyek köre. A szülő joga továbbá, hogy saját vagy gyermeke ügyében, valamint a közérdekű igényérvényesítés során igénybe vegye az oktatásügyi közvetítői szolgálatot.”

Magántanulói jogviszony

A tervezetben nem szerepel az 199. évi LXXIX. törvény magántanulókra, fejlesztő felkészítést teljesítőkre és a pedagógiai szakszolgáltatást igénybe vevőkre vonatkozó külön rendelkezések (120.§), javasoljuk ennek a tervezetbe történő átemelését:

(1) Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, illetve a beilleszkedési, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló szakértői vélemény alapján

– tanulmányait magántanulóként folytatja, illetve

– a szülő otthoni ellátás keretében tesz eleget a fejlesztő felkészítésben való részvételi kötelezettségének,

az önkormányzati feladatellátás keretében, a szakértői véleményben megjelölt szakember biztosításáról – külön jogszabályban meghatározottak szerint – az iskolának, a fejlesztő felkészítést nyújtó, illetve a szakértői véleményt készítő intézménynek kell gondoskodnia.

(2) Meg kell téríteni

a) a korai fejlesztést és gondozást nyújtó, a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését és oktatását végző, valamint a fejlesztő felkészítést biztosító intézmény eléréséhez szükséges helyközi utazás költségeit, a gyermeknek, tanulónak és kísérőjének, továbbá

b) az a) pontban felsorolt gyermek, tanuló szülője részére szervezett gondozói tanfolyam költségét;

(3) A szülőt a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott térítés az egészségügyi szolgáltatások igénybevételével felmerülő utazási költségek megtérítésére vonatkozó rendelkezések szerint, a szolgáltatást nyújtó intézmény igazolása alapján illeti meg, melyet a társadalombiztosítási igazgatóság, illetőleg a társadalombiztosítási kifizetőhely fizet ki.

(4) A gondozói tanfolyam költségeit a vizsgálatot végző, illetőleg a tanfolyamot szervező közoktatási intézmény fizeti ki. A kifizetéshez szükséges fedezetet az országos közalapítványból kell biztosítani.

(5) A szülőt a pedagógiai szakszolgáltatáson, gondozói tanfolyamon való megjelenés, illetve részvétel napján átlagkeresete illeti meg.

Autisták Országos Szövetsége

1053 Budapest, Fejér Gy. u. 10.

Tel.: 06-1-354 1073

E-mail: info@esoember.hu

Web: www.esoember.hu

Szakértői bizottság feladatai

A törvénytervezet 47.§ (5) bekezdésében foglaltak alapján a „szakértői bizottság nem jelölhet ki olyan intézményt, amely helyhiány miatt nem tudná felvenni a gyermeket, tanulót”. A tervezet ugyanakkor nem szabályozza a szakértői bizottság feladatait abban az esetben, ha a szakértői bizottság nem tud intézményt kijelölni. Javasoljuk, hogy kerüljön meghatározásra a szakértői bizottság feladata arra az esetre, ha a sajátos nevelési igényű gyermek lakóhelyén nem áll rendelkezésre megfelelő intézmény, akár helyhiány miatt, akár azért, mert az adott területen egyáltalán nem működik az adott fogyatékosági típusba tartozó gyermekek számára ellátását biztosító nevelési-oktatási intézmény.

Pedagógiai szakszolgálat

A tervezet 18.§-a felsorolás szerűen tartalmazza a pedagógiai szakszolgálatokat, melyek közül egyik a korai fejlesztés és gondozás. Hiányoljuk, hogy a korai fejlesztésről a törvénytervezetben további információ, meghatározás, szabályozás nem található.

A pedagógiai szakszolgálatokról szóló 18.§ a jelenleg hatályos jogszabály 35.§-ával ellentétben sem itt, sem az értelmező rendelkezések között nem tartalmazza az egyes szakszolgálatok meghatározását. Javasoljuk ennek átemelését:

„(1) A gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás feladata a sajátos nevelési igény megállapításának időpontjától kezdődően a gyermek korai fejlesztése és gondozása a szülő bevonásával, a szülő részére tanácsadás nyújtása. Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, akkor vehet részt korai fejlesztésben és gondozásban, ha nem kapcsolódhat be az óvodai nevelésbe.

(2) A fejlesztő felkészítés feladata, hogy azoknak a gyermekeknek, akik tankötelezettségüket sajátos nevelési igényük miatt nem tudják teljesíteni, biztosítsa a fejlődésükhöz szükséges felkészítést, a szülő bevonásával, a szülő részére tanácsadás nyújtásával.

(3) A tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs tevékenység vagy az országos szakértői és rehabilitációs tevékenység keretében kell

a) a fogyatékoság szűrése, vizsgálata alapján javaslatot tenni a gyermek, tanuló különleges gondozás keretében történő ellátására, az ellátás módjára, formájára és helyére, az ellátáshoz kapcsolódó pedagógiai szakszolgálatra,

b) vizsgálni a különleges gondozás ellátásához szükséges feltételek meglétét.

(4) A nevelési tanácsadás feladata annak megállapítása, hogy a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, ennek alapján szakvélemény készítése, valamint a gyermek fejlesztő foglalkoztatása a pedagógus és a szülő bevonásával. A nevelési tanácsadás az óvoda megkeresésére szakvéleményt készít az iskolakezdéshez, segítséget nyújt a gyermek óvodai neveléséhez, a tanuló iskolai neveléséhez és oktatásához, ha a gyermek, tanuló egyéni adottsága, fejlettsége, képessége, tehetsége, fejlődésének üteme indokolja. A nevelési tanácsadás segítségét kérheti a szülő, továbbá a szülő egyetértésével az óvoda, az iskola és a kollégium. A nevelési tanácsadás e feladatai körében pedagógiai, pszichológiai támogatást, fejlesztést, terápiás gondozást nyújt a gyermeknek, a tanulónak, illetve támogatja a pedagógus nevelő és oktató munkáját, segíti a családdal való kapcsolattartást. A nevelési tanácsadás elláthatja az iskolapszichológiai szolgáltatás feladatait is. Az óvodai nevelés, iskolai nevelés és oktatás, kollégiumi nevelés és oktatás keretében a fejlesztő foglalkozás, ha a

Autisták Országos Szövetsége

1053 Budapest, Fejér Gy. u. 10.

Tel.: 06-1-354 1073

E-mail: info@esoember.hu

Web: www.esoember.hu

gyermek, tanuló beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzd, a nevelési tanácsadás keretében készített szakvéleményben meghatározottak alapján folyhat. A nevelési tanácsadást ellátó intézmény ellenőrzi a szakvéleményben foglaltak végrehajtását. A nevelési tanácsadás feladata továbbá, hogy a szakértői és rehabilitációs bizottság által készített és a nevelési tanácsadó részére megküldött szakvélemény alapján segítse azoknak a gyermekeknek, tanulóknak az óvodai, iskolai, kollégiumi ellátását, akik a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdenek. Az e körbe tartozó tanulók részére az e törvény 52. §-a (6) bekezdésének b) pontjában meghatározott időkeret terhére kell az iskolai fejlesztő foglalkozást biztosítani. A nevelési-oktatási intézmény vezetője felelős a fejlesztő foglalkozások – e bekezdésben előírt – szakvéleményekben meghatározottak szerinti megszervezéséért.

(5) A logopédiai szolgáltatás feladata a beszédindítás, beszédhibák javítása, nyelvi-kommunikációs zavarok javítása, dyslexia megelőzése és gyógyítása.

(6) A továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás feladata a tanuló adottságainak, tanulási képességének, irányultságának szakszerű vizsgálata, és ennek eredményeképpen iskolaválasztás ajánlása.

(7) A konduktív pedagógiai szakszolgálat feladata a központi idegrendszeri sérültek konduktív nevelése, fejlesztése és gondozása.

(8) A gyógytestnevelés feladata a gyermek, a tanuló speciális egészségügyi célú testnevelési foglalkoztatása, ha az iskolaorvosi vagy szakorvosi szűrővizsgálat gyógy- vagy könnyített testnevelésre utalja.

(9) A továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás a munkaerő-piaci tanácsadással közösen is megszervezhető, együtt is ellátható.”

Javasoljuk továbbá, hogy a felsorolásba kerüljön bele az utazó gyógypedagógusi hálózat működtetése és meghatározása is.

Pontosítások

A jelenleg hatályos törvény 20.§ tartalmazza a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai intézmény meghatározását. A tervezetben ez sem a köznevelési rendszer intézményeinél (7.§), sem az értelmező rendelkezések között nem szerepel. Javasoljuk a pontosítást:

7.§. g): *gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény: a fogyatékoság típusának megfelelően létrehozott óvoda, általános iskola, középiskola, speciális szakiskola, készségfejlesztő speciális szakiskola, előkészítő szakiskola, kollégium.*

Javasoljuk a 8.§-ban foglaltak pontosítását is a jelenleg hatályos jogszabály alapján:

8.§ (4) *Az óvoda a gyermek hároméves korától ellátja – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározottak szerint – a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is. Az óvodai nevelés 6. melléklet szerinti finanszírozott időkerete magában foglalja a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokhoz szükséges időt is.*

Szilvásy Zsuzsanna
elnök

Budapest, 2011. október 25.